

Förord

Coton de Tuléar Club bildades 1994. Den består år 2004 av ca 340 medlemmar. Rasen har vuxit till att idag omfatta ungefär 2000 hundar. Klubben hade när RAS påbörjades en avelsansvarig som i samarbete med styrelsen fick huvudansvaret för arbetet. Enkäter skickades ut med klubbtidning nr.1 2003. Kontakt togs med fyra försäkringsbolag som lämnade uppgifter fram till år 2002. När arbetet hade blivit godkänt av styrelsen publicerades det i klubbtidningen Cotonskvallret nr.2 2004. Medlemmarna uppmanades att läsa och ge synpunkter. Efter en del ändringar presenterades arbetet åter i Cotonskvallret nr. 2 2005. RAS finns även presenterad på klubbens hemsida. Tyvärr har det inte kommit så många synpunkter från medlemmarna i klubben. Klubben har haft avelsmöte på två olika platser där RAS har diskuterats. Det var på Årsta slott den 27 augusti och i Helsingborg den 10 September. Arbetet färdigställdes därefter och i samarbete med klubbens avelskommitté och styrelse hösten 2005.

Historik

När Coton de Tuléar anlände till Europa på 1900-talet följde det med en sägen om rasens uppkomst. Den berättar att ett skepp förläste utanför Madagaskars kust.

De enda som överlevde var ett litet antal små vita hundar som simmade i land och slog sig ner där. En annan förklaring skulle vara att rasen består av en blandning av flera raser bl.a. Bichon parad med Papillons, som gav den fläckiga huden och Bedlingtonterrier som skulle ha bidragit till Coton de Tuléars rygglinje.

Sägner berättar att hundarna kom att användas som vakt och vallhundar. De vallade boskapen till floden där Cottonens egenskap att hoppa rakt upp i luften och sedan snurra ett helt varv utnyttjades. Hundarna användes på detta sätt till att locka upp krokodilerna på land. Krokodilerna förföljde de hoppande vita bollarna, boskapen kunde dricka ifred och sedan drivas över floden. I början levde Cottonerna som vildhundar men tämjdes sedan av befolkningen. De var avsedda för "högre uppsatta personerna" som också var de som födde upp rasen.

Det vi säkert vet är att rasens hemland är Madagaskar, att den kom till Europa, Frankrike, där den fick sitt officiella erkännande 1970. Idag är rasen spridd över i stort sett hela världen.

Först år 1966 var det en liten grupp personer som ansökte hos FCI för att få rasen erkänd och 1971 publicerades den första rasstandard för Coton de Tuléar. Hundarna placerades i gruppen Sällskapshundar. Den första Coton de Tuléar som fick en officiell stamtavla var U'Rick en svart och vit hanhund. Detta skedde den 12 April 1972.

Det blev sedan ett uppehåll på tolv år för registreringar av Coton de Tuléar p.g.a. problem med hundklubben på Madagaskar, först 1984 togs registreringen upp igen.

År 1986 granskades den modifierades den första rasstandard för att införas under FCI. Madagaskar var det land som skulle stå för "skötseln" av standarden.

1995 skrevs standarden om igen och den 25 november 1999 publicerades den senaste officiella FCI-standard för Coton de Tuléar. Året därpå översattes den till engelska. Det är endast den senaste standarden som används idag.

I Sverige importerades den första Cottonen 1991 från Nederländerna. Antalet har stadigt vuxit och 2004 fanns det 2091 hundar registrerade i Sverige. Trots att de svenska uppfödarna importerat hundar från olika länder i Europa kan man se att de långt tillbaka ofta härstammar från samma hundar d.v.s. de som importerades till Frankrike från Madagaskar.

År 1996 fick rasen Coton de Tuléar möjlighet att erhålla certifikat vid utställningar i Sverige. I Sverige hör Coton de Tuléar till gruppen Sällskapshundar. Det är också det som den används till i första hand men eftersom det är en smidig hund som är duktig på att hoppa har rasen börjat dyka upp på Agilitybanan. Det finns även Cottoner som varit duktiga i lydnad, blodspår och flera har genomgått karaktärsprov.

Rasstandard

2000-02-04 publicerades den senaste FCI-standard för Coton de Tuléar och över-sattes till svenska 2001-03-05. Det är en mycket detaljerad beskrivning av rasen. Här tas endast de mest övergripande rastypiska egenskaperna upp. Helhetsintrycket ska vara en liten sällskapshund med lång, vit päls av bomullsaktig kvalitet. Ögonen är runda och mörka med ett livligt och intelligent uttryck. Storlek/vikt: Hanhund 26-28 cm mankhöjd, tik 23-25 cm. +2 till - 1 cm är tillåtet. Vikten på hanhund 4 till maximalt 6 kg och på tik 3,5 till maximalt 5 kg. Rasen är glad, stabil och mycket sällskaplig mot människor och andra hundar. Den anpassar sig perfekt till alla sorters livsstilar. Coton de Tuléars temperament är ett av rasens huvudsakliga kännetecken. Det andra kännetecknet är pälsen som rasen fått sitt namn efter. Pälsstrukturen ska vara mycket mjuk, elastisk och bomullsaktig. Den får aldrig vara sträv eller hård. Pälsen skall vara tät, riklig och får vara lätt vågig. Grundfärgen skall vara vit, men några spår av ljusgrå färg (blandning av vit och svart päls) eller rödskimmel (blandning av vit och röd päls) är tillåtet på öronen. Likaså kan spår av dessa färger tolereras på andra ställen på kroppen under för-utsättning att de inte förändrar helhetsintrycket av att pälsen är vit; sådana spår av färg är dock inte önskvärda. Ögonen ska vara tämligen runda, mörka, sitta brett isär och ha ett livligt uttryck. Ögonkanter skall ha samma färg som nostrylfeln d.v.s. svarta eller mörkbruna. Det är tillåtet med tre olika bett. Tanderna skall sitta väl i linje med varandra i sax-, tång eller omvänt saxbett utan att framtänderna förlorar kontakt med varandra. Rygglinjen skall vara endast lätt konvex. Korset skall vara sluttande, kort och muskulöst. Svansen skall vara lågt ansatt som en fortsättning på ryggraden. I vila: hängande under hasleden med uppåtböjd spets. I rörelse: glatt buret(böjd in över ryggen spetsen riktad mot nacken, ryggen eller länder). Hos väl pälsade individer, kan svansspetsen ligga an mot ryggen eller länder. Rörelserna skall vara fria och lätta utan att vara särskilt vägvinnande.

Under rörelse skall rygglinjen vara stadig. Rörelserna skall inte vara vaggande. Eftersom rasen endast funnits i Sverige drygt 10 år är det gemensamma avelsarbetet fortfarande under uppbyggnad. År 1994 bildades en rasklubb, Coton De Tuléar Club. Klubben har ett medlemsantal som håller sig runt 300 medlemmar. Några gemensamma mål har inte arbetats fram ännu varför det här arbetet är mycket viktigt.

Vad vet vi idag?

Coton de Tuleár omfattas inte av något avelsprogram i Sverige. Finland införde år 2002 program som omfattar ögonlysning och knäledsundersökning. Anledningen till detta är att det hittades PRA hos ett antal hundar. I Finland har de ögonlyst en längre tid och har därför ett ordentligt underlag för att införa ett avelsprogram. Det innebär att valpar bara kan registreras om föräldrarna är ögonlysta och knäledsundersökta. I övriga Europa finns inte heller något program för rasen vilket är synd då många hundar fortfarande importeras till Sverige därifrån. Seriosa uppfödare ögonlyser dock sina avelsdjur och undersöker knän, armbågar och höfter. I Tyskland infördes 1/7-2004 att föräldradsjuren måste vara ögonlysta för att man ska få registrera valpar. USA har ett frivilligt register för bl.a. ögonundersökningar. För att få veta lite mer om hur våra hundar mår sammanställdes en enkät som bilades Cotontidningen nr. 1 2003. Där fanns två blad att fyllas i av "den vanliga hundägaren" och en sida för uppfödarna. Av de ca. 300 utskickade enkäterna svarade 75 "vanliga hundägare" och 15 uppfödare. De flesta hundarna mätte alldeles utmärkt.

- Av 36 hanar var 5 kastrerade.
- 4 hundar var opererade för Cherry Eye.
- 3 hade navelbräck.
- 3 hade opererat juvertumörer.
- Öroninflammation hade 8 hundar haft problem med.
- Analsäcksinflammation 5.
- Rinnande ögon 2 och 3 kliande ögon.

Eftersom en av rasens egenskaper är att vara "glad, stabil och mycket sällskaplig mot människor och andra hundar" fanns även en fråga om hur ägaren bedömde hundens psykiska hälsa. Det var en allmänt ställd fråga med svarsalternativen: Glad – osäker - orolig – folkskygg – bitsk. Av de 75 hundarna upplevdes 7 som osäkra, 2 som nafsiga, 1 arg på andra hundar, 1 bitsk och 2 skällde mycket. I uppfödarnas svar kan man se att 15 uppfödare äger tillsammans för avel:

14 hanhundar och 31 tikar. Sammanlagt hade de haft 31 kullar med 94 levande valpar. 14 valpar hade varit dödfödda eller inte uppnått 8 veckors ålder. På frågan om de ville att vi skulle ögonlysa våra hundar svarade 14 ja och 1 nej. Armbågsundersökning svarade 3 ja och 2 vet ej - övriga svarade inte. Knäledsundersökning svarade 8 ja och 4 vet ej - övriga svarade inte. Höftledsröntgen var det 7 som svarade ja - resten svarade inte på frågan. De fyra största försäkringsbolagen har också bidragit med statistik över försäkrade hundar. Sveland hade 31/12 - 2002, 128 Coton de Tuléar försäkrade i sitt bolag. De hade ersatt en liv och hade en skadeprocent på 16 % som kan jämföras med den genomsnittliga siffran 46 % som gäller de 148 raser som finns representerade i Sveland. Vid det inledande telefonsamtalet där jag bad om statistiken berättade damen att de just konstaterat att Cotonen var en mycket frisk ras och att de diskuterat att flytta den till en billigare kategori. Detta är gjort fr.o.m 2004.

Folksam hade 31/12 - 2002, 90 Coton de Tuléar försäkrade.

Sedan 31/12 - 99 har de ersatt 4 för vet. vård.

IF hade 31/12 - 2002, 207 Coton de Tuléar försäkrade.

De har ersatt 65 för vet. vård och 10 för liv.

Agria hade inte med vilket antal hundar som fanns försäkrade utan meddelade endast att det var "en liten ras" i förhållande till andra raser. De hade ersatt 7 hundar med liv.

6 tikar hade fått ersättning för förlösningskomplikationer/kejsarsnitt. 5 hade ersatts för operation av navelbräck.

Sedan 1995 har de betalat ut någon form av ersättning vid 120 tillfällen.

Sammanfattning

För att kunna göra en rättvis bedömning av hur rasen Coton de Tuléar mår är under-laget för litet. Frågeformuläret skulle ha omfattat flera frågor med fördjupande följd-frågor. Genom att inte skicka enkäten till alla som har eller har haft en Coton utan endast till de som är medlemmar i klubben kom vi inte i kontakt med många av dem som har äldre Cotoner eller där hunden inte är i livet längre. En del av uppfödarna har endast tagit med de tikar som finns i kennel just vid det tillfället de fyllde i enkäten. Frågorna borde ha varit mer detaljerade så man fått med alla hundar som använts i avel. Viktiga frågor som t.ex. ögonlysning borde ha omfattat hur de själva gör och inte bara vad de tycker. Att uppge sitt kennelnamn var frivilligt men det är något som de flesta ändå fyllt i. Det innebär att man tyvärr kan se att det fattas svar från de uppfödare som har ett större antal hundar i avel och som har en stor erfarenhet av rasen.

Rasdata

Coton de Tuléar Club har investerat i Genetica Lathunden. Eftersom Coton de Tuléar är en liten ras med få individer är det intressant att kunna se hur avelsplaneringen är genomförd. Vad man kan se är att om man väljer inavelskoefficienten 8 % så av 923 valpar födda i Sverige överstiger 213 hundar den gränsen. Det är lika med att 23% valpar har en inavelskoefficient som är högre än 8 %. Vid beräkning av 42 valpkullar födda år 2001 blir den genomsnittliga inavelskoefficienten 7,31 %. Vid samma beräkning av 64 kullar år 2003 och 58 kullar år 2004 blir siffran 4,07 % respektive 3,09 %. Detta visar på ett förbättrat resultat.

Att inavelskoefficienten har varit hög beror bl.a på det begränsade antal individer av rasen Coton de Tuléar som funnits i Sverige. År 1996 registrerades 105 hundar. Antalet har sedan ökat varje år till som mest 227 individer år 2003 men

2004 minskade registreringarna till 183 hundar. När man tittar på vilken hane som använts till de 394 valpar födda i Sverige under 2003 och 2004 kan man se att det finns 45 olika hanar. Av dessa har 6 hanar tillsammans 185 valpar. De övriga hanarna har mellan 15 och 1 valp var.

Höftledsröntgen som är officiell visar att det sammanlagt genom åren röntgats 89 hundar, varav 4 fått bedömningen C och 2 D. Ögonlysning blev officiellt registrerade fr.o.m 1/7 2002 och där har 21 hundar blivit ögonlysta och registrerade t.o.m. 7/2 - 03, 2 av dessa har anmärkning Katarakt.

Framtiden, klubbens mål och avelsstrategi

Idag anses rasen Coton de Tuléar som en mycket frisk ras. Vårt mål bör därför vara att bevara detta.

Strategi

Klubbens avelsansvariga följer upp hälsostandarden genom att regelbundet skicka ut enkäter till hundägarna. För att öka svarsfrekvensen publiceras resultaten i klubbtidningen. Samtidigt informeras om enkäternas betydelse för statistiskt säkrare underlag.

Uppfödarna anser att vi bör ögonlysa och knäledsundersöka hundarna, det rekommenderas av klubben redan idag. Med tanke på att det finns individer i rasen med konstaterad PRA är det viktigt att fortsätta arbetet för att få fler att ögonlysa sina hundar regelbundet. Idag säger många att det ändå inte upptäcks förrän hundarna är äldre men det kan mycket väl bero på att de hundar som fått diagnosen PRA inte blivit ögonlysta vid yngre ålder. Finland antog år 2002 avelsprogram för Coton de Tuléar och därmed kan de offentliggöra hundar med konstaterad PRA. Juli 2004 införde Tyskland krav på ögonlysning för att få registrera valpar. På mycket kort tid konstaterades PRA hos en hund och Katarakt hos fyra hundar.

Strategi

- Fortsatt information om vikten av att ögonlysa alla hundar. Detta sker både i klubbtidningen och på klubbens hemsida.
- Krav på ögonlysning av föräldradjur vid valpförmedling.
- Att uppmana uppfödarna till att ej använda hundar med PRA-fällda individer i stamtavlan.
- Uppfödarna poängterar för valpköpare att ögonlysning är viktigt för rasen. Och att det bör göras även när hunden är minst 7 år.

Knäundersökning (d.v.s. palpation av knäled för att upptäcka Patella luxation) är något som uppfödarna i Sverige tycker är viktigt. I Finland ingår detta i deras avelsprogram.

Strategi

- Krav på knäundersökning av föräldradjur vid valpförmedling.
- Resultaten skickas till avelsansvariga i klubben.
- Publicera undersökningsresultat i klubbtidningen.
- Utvärderas en gång/år.

SKK rekommenderar en genomsnittlig inavelskoefficient av 2,5 % på kullar födda under ett år.

Strategi

- Minska inavelskoefficienten genom att upplysa och påverka uppfödare till att använda fler individer.
- Utvärdering och analys av avelsstrukturen görs varje år och publiceras i klubbtidning och på hemsida.
- Att använda importerade hundar men sparsamt tills utvärdering av valpar kunnat ske.
- Införa en hanhundslista. De ska vara ögonlysta med resultat ej äldre än ett år och knäundersökta.
- Ett viktigt mål är att följa rasstandard och bevara rasens särskilda egenskaper. En av rasens egenskaper är att vara "glad, stabil och mycket sällskaplig mot människor och andra hundar". Att bevara pälsens speciella egenskaper är viktigt. I den rasstandard som fanns före år 2000 kunde man läsa att pälsen skulle vara 8-10 cm lång. Idag kan man se att hundarna har mycket längre och rikligare med päls. Helhetsintrycket ska vara en liten sällskapshund.

Strategi

- Avelsansvariga i klubben upplyser uppfödarna om vikten att endast avla på djur som motsvarar rasbeskrivningens mentaliteten.
- Använda endast hundar som är mentalt, exteriört och funktionellt rastypiska.
- Genom att få färdigt ett raskompendie till domarkonferensen år 2006 där vi också deltar med hundar som motsvarar rasstandard kan vi uppmärksamma domarna på de egenskaper som är viktiga att bevara.

Tidsplan

- Att öka antalet hundar som ögonlyses

- Informera och påverka så att antalet Patella Luxation undersökningar ökar. Utvärdering sker år 2007.
- Arbeta för att få den totala inavelsgraden till rekommenderade 2,5% inom fem år.
- Begränsa användandet av enskild hane. Öka antalet hundar som används i avel.

